

NEM A SZŐLŐ SAVANYÚ!

Nemes József nyá. mk. alezredes

E füzetek hasábjain szokatlan témával jelentkezem. Nem is vitaindítónak, talán inkább amolyan elmélkedésnek szánom soraimat. Tulajdonképpen nem is várom, hogy bármi is változzék attól, hogy leírom őket, vagy attól, hogy bárki is elolvassa. Csak úgy kikívánkozik belőlem.

A történet valójában 1973-ban kezdődött. Sokadmagammal én is a műszaki szakmára adtam a fejem. A kezdetektől fogva volt bennünk egy jó adag fegyvernemi büszkeség, talán nem is alaptalanul, habár kortársaink közül sokan érezhették ezt, legyenek akár páncélosok, felderítők, vagy éppen határőrök. Azt hiszem ez így is volt rendjén. Abból a sokféleségből, amit akkor el kezdtünk megízlelni, megtanulni ki-ki kiválasztott, vagy megkapott egy-egy szeletet, amiben talán nagyobb gyakorlatra, tapasztalatra tett szert a többiekénél. Volt, akit a dunai szél cserzett a hídon, más bőrét az olaj festette sötétre, és akadt olyan is, akit a „lőpor füstje csapott meg.”

Ahogy teltek múltak az évek egyre több ragadt ránk a gyakorló terek porából, élményéből, tanulságaiból. Aki nem kopott ki ilyen-olyan okok folytán, előbb-utóbb bizalmat kapott és tovább gyarapíthatta ismereteit különféle iskolákon itthon és külföldön egyaránt. Fokozatosan akkumulálódott a tudás, gyarapodott a szakismeret. Eljött az idő, amikor mindezt a megszerzett anyagot vissza lehetett forgatni, tovább kellett lépni, és kíváncsított újat alkotni. Ugyanakkor, többen azon vettük észre magunkat, hogy egyre kevesebben vannak előttünk, akitől kérdezni lehet, és egyre többen vannak mögöttünk, akik kérdéseket tesznek fel nekünk.

Ez jó is volt, meg nem is. Jó volt, mert nem múlt a fegyvernemi büszkeség. Rossz volt, mert még nekünk is lett volna egy sor nyitott kérdésünk az előttünk levőkhöz, amik csak akkorra érlelődtek és álltak össze kérdéssé, amikor már nem volt kinek feltenni. Jó volt, mert azt hittük, hogy fontosak vagyunk és számít a véleményünk. Rossz volt, mert egyre több olyan kérdés hangzott el, amire nem lehetett felemelt fővel válaszolni.

Mert egyre fogyott a kiképzésre fordítható idő, kevesebb lett a felhasználható robbanóanyag, az üzemóra. Szakmák és képviselői koptak ki egy-egy technikai eszköz, műszaki gép kivonásával. Fokozatosan szegényedtünk el fegyvernemileg és lélekben is. Nehéz volt így szakmai becsületet követelni hosszú távon. Sokszor csillant ugyan ígért remény, de az többnyire csak olyan foltozás volt, mint az utászok, hídászok mosott gyakorlóján a rávarrt flekk.

Persze, kikérték a véleményünket. Legalább is ezt hittük. Nem is egyszer. És választ a legjobb tudásunk szerint fogalmaztuk sokszor éjjel, meg vasárnap, mert hétfőre kellett, és sürgős volt, és fontosnak látszott, és Persze, hogy megadtuk a választ, papíron, terven, térképen ... és nem is egyszer, nem is kétszer, sokszor. De aztán még sem volt olyan fontos, még sem volt olyan sürgős, sőt, tulajdonképpen már értelmetlen is volt, mivel az álkérdés feltételekor már rég eldöntött volt a válasz is. És mégis számtalanszor nekirugaszkodtunk, mert hisz a szakma jövőjéről van szó, hisz ezért tanítottak, ezért tanultunk, ezt várják tőlünk.

Nem, úgy látszik mégsem ezt várták tőlünk.

Próbáljuk meg akkor másképp! — gondoltuk. Írjunk tanulmányt, cikket, hozzászólást, szerezzünk tudományos fokozatot. Írjunk új szakutasítást. Írtunk ilyet is, olyat is. A szükségesnek ítélték közül, — a töredék megvalósuló között — a kész robbantási utasítás már nem kellett. Ma sincs helyette másik.

Összegezzük a tapasztalatokat! Adjuk át az évek során felgyülemlett ismereteket, amelyek sikerek és kudarcok között érlelődtek, hogy a már bejárt útvesztőket elkerülhessék azok, akik figyelmet szentelnek e jegyzeteknek. Ez sem megy. Az ugyancsak, a robbantás oktatás módszertanával, elsősorban emberi, parancsnoki, oktatói oldalával foglalkozó jegyzet közel két éve vár a megjelenésre. Eközben négyszer változott meg a megbízó részéről megalázóan semmibe vett szerződés külső formája, amelyet nem mulasztott el valahányszor újra íratni.

Ilyen gazdag hadsereg vagyunk! Ilyen gazdag hadsereg vagyunk?

Olyan gazdag hadsereg vagyunk, hogy a „harctéri tapasztalattal rendelkező parancsnokok” (Okucani) közül alig van szükség a továbbiakban sem a műszaki képzésben, sem a műszaki felső vezetésben. Eldobtuk őket. Eldobtunk gépeket, szakmákat, a műszaki kultúra egyes elemeit.

Olyan gazdagok hadsereg vagyunk, hogy kitaníttatott, gyakorlatot szerzett, tapasztalattal, szakmai kapcsolatokkal, egy-egy szakterületen bővebb ismeretekkel rendelkező tisztjeinket olyan helyzetbe hozzuk, hogy jó érzéssel ne adják a nevüket ehhez az állapothoz?

Irigység nélkül szemlélem kívülről e talmi gazdagságot. Sem örömet, sem bosszúságot nem érzek. Még csak nem is sajnálom az itt eltöltött évtizedeket. Annak ellenére, hogy nagyon sokat tanultam ebben a közegben, nem értem, hogy miért volt fontos, hogy ilyen kényszerhelyzetbe kerüljünk.

Tulajdonképpen nem is ide akartam kilyukadni. Csak eszembe jutott, hogy mindezek ellenére már megint próbálkozom egy többek által szükségesnek, elkészültében hasznosnak és jónak ígérkező jegyzet megírásával. Tartalomban úgy érzem, fedi az elvárásokat, formailag követi az előírásokat, remélem, hogy újszerűségében is kiállja a próbát. Elkészült a magam szabta határidőre, és mégis van egy olyan érzésem, hogy egy újabb kálvária elé nézek amint átadom,

és a befektetett munkát, szakmaszeretet, segíteni akarást egyáltalán nem fogja értékelni ez a „gazdag hadsereg”. Megint nekem kell pironkodva kilincselni, szemlesütve érdeklődni, hogy ha már egyszer kimondatott, hogy hasznos, hogy hiánypótló, hogy jó, ami elkészült, akkor miért nem kerülhet a helyére annak rendje és módja szerint.

Ez a történet 2002-ben lassan véget ér, de azt hiszem, valójában sohasem fejeződik be.